

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА ТА ЗАГАЛЬНОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН

А. А. Татарнікова

Методичні рекомендації щодо організації та виконання самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Культурологія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ОДЕСА – 2023

Татарнікова А. А. Методичні рекомендації щодо організації та виконання самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Культурологія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Одеса: Міжнародний гуманітарний університет, 2023. 38 с.

Рецензенти:

Желясков В. Я., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри гуманітарних дисциплін Дунайського інституту Національного університету «Одеська морська академія»

Романець В. М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри зарубіжної літератури ОНУ імені І. І. Мечникова

Ухвалено на засіданні Вченої ради Міжнародного гуманітарного університету. Протокол № 7 від 06 липня 2023 року

© Татарнікова А.А.

© Міжнародний гуманітарний університет

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ОСНОВНІ ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА.....	5
1.1. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ ЕСЕ ЯК ВИДУ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	5
1.2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ТА НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ.....	6
1.3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ЯК ВИДУ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	9
1.4. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ІНТЕРНЕТ ДЖЕРЕЛАМИ.....	11
2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ.....	12
2.1. ТЕМАТИКА ТА ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	12
2.2. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ.....	14
3. ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ.....	33
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	36

ВСТУП

Курс «Культурологія», який розуміють як систему знань про культуру, цілісне уявлення про шляхи розвитку людської цивілізації, належить до базових навчальних дисциплін соціально-гуманітарного знання у вищих навчальних закладах України.

Структура курсу представлена двома розділами: теорія культури та історична культурологія:

- теоретичний розділ курсу знайомить (відповідно до проблемно-хронологічного принципу викладення) студентів з історією культурологічної думки, категоріальним апаратом цієї галузі знання, викладає проблемне поле сучасної культурології;
- історичний розділ дає уявлення про специфіку та закономірності розвитку світових культур.

З огляду на складність та багатогранність матеріалу дисципліни «Культурологія» та її творчий зміст, велика увага приділяється самостійній роботі студента, від якого вимагається знання класичних поглядів на проблеми, що окреслені в межах курсу.

Мета самостійної роботи студента полягає в уміннях систематизувати, планувати, удосконалювати, контролювати й регулювати свою діяльність, сприяти формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості молодого людини.

Забезпечення нормального функціонування самостійної роботи студента має ґрунтуватися на таких передумовах:

- самостійна робота має бути конкретною за своєю предметною спрямованістю;
- самостійна робота має супроводжуватися ефективним, безперервним контролем та оцінкою її результатів.

Найефективніше самостійна робота проявляється в умовах рейтингової системи навчання, що дає змогу здійснювати моніторинг як усього освітнього процесу, так і успішності окремо взятого студента. Останнє означає перехід до індивідуально-орієнтованої освіти та стимулює формування академічної зрілості студента.

Індивідуалізація самостійної роботи сприяє самореалізації студента, розкриваючи в нього такі грані особистості, які допомагають професійному розвитку: потреби в діяльності, інтересу до роботи, психологічної готовності та інших. Поряд із цим, самостійна робота має і прикладну спрямованість, що формує комплекс універсальних,

загальнопрофесійних і професійних компетенцій, встановлених державними освітніми стандартами вищої освіти.

Зміст самостійної роботи студента над темами в межах дисципліни «Культурологія» визначається її навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями для написання контрольних та реферативних робіт, тестами, а також орієнтовними питаннями для загального обговорення та дискурсу.

Для реалізації самостійної роботи в процесі опанування навчального курсу «Культурологія» на бакалаврському рівні вищої освіти студенти виконують комплекс завдань:

- опрацювання певного теоретичного матеріалу за навчальною літературою, робота з першоджерелами публіцистичного характеру, пошук і конспектування науково-методичної літератури;
- виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань у вигляді рефератів, есе та презентацій;
- позааудиторну роботу - участь у роботі студентських наукових гуртків, участь у семінарах і науково-практичних конференціях тощо.

Контроль за виконанням самостійної роботи здійснюють згідно з вимогами і критеріями, описаними у навчально-методичному комплексі дисципліни.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		лекційні	практичні	самостійна робота
Модуль 1. Теоретична культурологія				
Тема 1. Культурологія як наука і навчальна дисципліна.	9	2	1	6
Тема 2. Основні теорії та напрями культурології.	8	1	1	6
Тема 3. Мистецтво як феномен духовної культури.	9	1	2	6
Модуль 2. Історична культурологія				
Тема 4. Форми існування прадавніх культур.	8	1	1	6
Тема 5. Антична культура.	12	2	2	8
Тема 6. Культура Середніх віків та епохи Ренесансу.	12	2	2	8
Тема 7. Культура Нового часу.	12	2	2	8
Тема 8. Культура XX – початку XXI століть.	11	2	1	8
Тема 9. Українська культура: генеза та етапи розвитку.	9	1	2	6
Усього годин	90	14	14	62
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЕКЗАМЕН				

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ ЕСЕ ЯК ВИДУ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Есе́ (від фр. *Essai* – спроба, нарис, від лат. *Exagium* – зважування) – невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію і висловлює індивідуальні думки та враження з конкретного приводу чи питання.

Есе є самостійною творчою роботою студента (найчастіше виконується як позааудиторна робота). Головною метою цього виду роботи є письмова презентація студентом власного бачення питання чи проблеми, базуючись на вивченому заздалегідь матеріалі. Написання есе допомагає відпрацювати наступні навички: чітке та логічне формулювання думки, вільне володіння культурологічною термінологією.

Попри те, що есе це творча робота, воно має чітку структуру, єдину для всіх текстів. Перевіряючи, як студент впорався із завданням, викладач неодмінно зверне увагу на наявність актуальності, гіпотези, тез та іншого, розташованих у певному порядку.

Структура есе:

1. *Вступ*. Вступ направляє студента, вводячи тему. Треба починати з того, що може зацікавити читача. Це може бути цитата, аналогія, питання і т. п. Після залучення уваги читача слід надати деяку довідкову інформацію з теми. Ідеї у вступі повинні бути досить загальними, щоб читач міг зрозуміти основне твердження, і поступово повинні стати більш конкретними, щоб перейти до основної частини есе.

2. *Основна частина*. В основній частині есе рекомендовано викладати основні думки за темою. Кожен новий пункт має складатись з одного або декількох абзаців та має бути підкріплений конкретними деталями. Ці деталі можуть включати власні дослідження та досвід, залежно від теми. Рекомендовано вживати переходи (водні слова або конструкції). Переходи пов'язують абзаци між собою. Вони використовуються, щоб допомогти студенту логічно перейти від однієї думки до іншої. Ці переходи можуть складатися з одного або двох слів («перший», «крім того», «додатково» тощо) або одне - два речення, які підводять читача до наступної головної ідеї.

3. *Висновок*. Висновок об'єднує всі основні елементи есе. Він посиляється на твердження і залишає читачам останню думку і відчуття закритості теми, вирішуючи будь-які ідеї, висловлені в есе. В ньому також можуть розглядатися наслідки аргументу. У висновку не повинні вводитися нові теми чи ідеї, які не були представлені в есе.

Стиль написання може бути довільним, а може відповідати конкретним вимогам викладача під час вивчення цієї чи іншої теми.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ТА НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

Реферат (від лат. *refero* – доповідаю, повідомляю) – стислий виклад наукової проблеми, результатів наукового дослідження, ідей, що містяться в одному або кількох творах, тощо.

Реферат одна з основних науково-дослідних робіт студентів. У зв'язку з цим до нього мають висуватися вимоги щодо оформлення, як до наукової роботи. Ці вимоги регламентуються державними стандартами.

1. Порядок підготовки реферату:

Вибір теми

Підбір літературних джерел

Консультація з викладачем

Складання плану реферату

Вивчення змісту літературних джерел

Систематизація накопиченого матеріалу відповідно до плану

Написання реферату, оформлення висновків та опис бібліографічних джерел

Захист реферату.

2. Тема реферату та її вибір (основні вимоги до цієї частини реферату):

- назва теми сформульована грамотно з літературного погляду;
- потрібна бути конкретною, чіткою і визначати зміст роботи (необхідно визначити чіткі рамки розгляду теми);
- утримуватися від використання в назві спірних з наукового погляду термінів, зайвої наукоподібності, а також від надмірного спрощення формулювань або довгих назв.

3. Зміст реферату. Реферат містить у собі такі складові:

Вступ

Теоретична частина

Висновок

Список використаних джерел

Додатки

3.1. Основні вимоги до вступу.

Актуальність теми роботи полягає у визначенні значущості дослідження. Актуальність може бути аргументована професійною необхідністю, значущістю цієї теми в науці загалом (зв'язок із сьогоденням, значущість у майбутньому), суперечливістю точок зору на цю тему в наукових дослідженнях тощо.

Мета роботи. Мета роботи має бути конкретною і досяжною. Зазвичай метою роботи є вивчення змісту питання, результатів експериментальних досліджень у галузі дисципліни для ефективного використання їх у подальшій професійній діяльності студента.

Завдання роботи. Завдання роботи мають бути чіткими і вимірними. У формулюваннях завдань роботи має бути відображена послідовність викладу теоретичного матеріалу. Обсяг вступу зазвичай становить 2-3 сторінки тексту.

3.2. Вимоги до основної (теоретичної) частини реферату.

Теоретична частина реферату містить матеріал, який відібраний студентом для розгляду проблеми. Середній обсяг основної частини студентського реферату - 10-15 сторінок. Педагогу під час рецензування, а тому, хто навчається, під час написання реферату необхідно звернути увагу на обґрунтований розподіл матеріалу на параграфи, вміння формулювати їхню назву, дотримання логіки викладу.

3.3. Вимоги до висновку.

Висновок - частина реферату, у якій формулюються за параграфами, за виконанням поставлених у введенні завдань і цілей (або мети) результати і значущість виконаної роботи, перспективи продовження роботи над цією темою. Висновки мають бути чіткими, стислими, такими, що впливають з основної частини. Обсяг висновку 2 - 3 сторінки.

4. Структура реферату повинна включати наступні складові частини і розділи:

Титульний аркуш

Зміст

Вступ

Основний зміст

Висновки

Список використаних джерел

Додатки (якщо є).

Титульний аркуш. Реферат починається з титульного аркуша, на якому зазначаються назва вузу, факультету та кафедри, на якій виконано роботу; назва теми реферату; прізвище, ім'я та по батькові студента, курс і група, дані про наукового керівника; місто і рік виконання роботи.

Зміст - це наочна схема, перелік всіх без винятку заголовків реферату із зазначенням сторінок. Заголовки повинні бути написані так, щоб за розташуванням можна було судити про їх співвідношення між собою за значимістю (глави, розділи, параграфи і т. п.).

Список використаних джерел. У списку літератури дається перелік використаної літератури в алфавітному порядку з повним бібліографічним описом джерел та нумерацією по порядку. При цьому в нього включається лише та література, на яку було зроблено посилання в тексті або витримки, з якої вони цитувалися. Спочатку перераховується література українською мовою, потім на іноземній.

Додатки. У додатки включається другорядний матеріал, наприклад анкети, первинні результати вимірювань, схеми приладів і т. п.

5. Вимоги до оформлення текстового матеріалу.

Реферат повинен бути у друкованому вигляді через 1,5 інтервалу на одній стороні стандартного аркуша А4 210x297 мм з дотриманням таких розмірів полів: верхнє і нижнє - 20 мм, праве - 10 мм, лівє - 30 мм. Кожен рядок повинен містити не більше 60-65 знаків, включаючи інтервали, шрифт –14. Обсяг реферату не повинен перевищувати 30 і бути не менше 12 сторінок друкованого тексту.

Номери сторінок вказуються у правому верхньому куті без крапок і літерних знаків. Кожна сторінка нумерується. Першою сторінкою вважається титульний аркуш (нумерація на ній не ставиться), другий – зміст.

Назви основних розділів пишуться прописними буквами, а підрозділів – малими. Заголовки даються по центру і зверху і знизу відокремлюються від основного тексту трьома інтервалами; крапки в кінці заголовків і підзаголовків не ставляться.

Текст повинен ділитися на абзаци, якими виділяються відносно відокремлені за змістом частини. Кожен абзац починається з нового рядка, відступ 5 друкованих знаків.

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел оформлюються з урахуванням національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ЯК ВИДУ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Останнім часом створення презентацій стало невід'ємною частиною навчального процесу закладов вищої освіти, тому важливо розуміти, як правильно оформлювати презентацію, щоб ваша доповідь справила позитивне враження. Якою б не була мета презентації – захист курсової чи дипломної роботи, доповідь на конференції для великої аудиторії або доповідь на семінарських заняттях з для невеликої аудиторії в групі – вони відрізнятимуться лише кількістю слайдів і повнотою розкриття теми.

Основні принципи правильного оформлення презентації завжди однакові:

Вибір теми. Перш за все необхідно обрати одну із запропонованих тем або самостійно, в рамках теми, що вивчається в курсі «Культурологія», звертаючи увагу на те, що найбільше цікавить і захоплює, про що буде корисно дізнатися більше для вдосконалення своєї професійної підготовки.

Добір матеріалу. Треба використовувати всі доступні ресурси. Перевагу слід віддавати друкованим виданням: енциклопедичним джерелам, підручникам, монографіям, статтям, авторитетним інтернет ресурсам з відкритим доступом. Збирати та використовувати інформацію з неперевіраних джерел, а саме з блогів пересічних користувачів інтернету, форумів та ін. не рекомендується.

Розподіл матеріалу на слайди (обсяг). Необхідно продумати план презентації заздалегідь і пам'ятати про обов'язкові розділи:

Титульна сторінка (перший слайд)

Вступ

Основна частина презентації (зазвичай містить кілька підрозділів)

Висновки

Подяка за увагу.

На першому слайді (титульній сторінці) потрібно вказати відомості про автора: організація (назва навчального закладу), тема доповіді (назва), прізвище, ім'я та по батькові доповідача (повністю), номер групи, назва кафедри, назва факультету, рік створення презентації

Основна частина презентації - найважливіша. При її створенні можна уявити, що слухачами будуть люди, які слабо знайомі з темою доповіді. Тому треба викладати матеріал таким чином, щоб слухачеві було зрозуміло, про що йдеться у доповіді, чому обрана тема актуальна, яка особиста роль в тому, про що йдеться, обґрунтування власної думки.

Формат презентації передбачає тезовий виклад інформації, порівняно з доповіддю, яку, зазвичай, супроводжує, і в якій автор детальніше розкриває свою тему. Тому, слід пам'ятати, що презентація повинна не дублювати текст усної розповіді, а лише доповнювати її для кращого сприйняття усного мовлення. Для цього треба згідно з планом доповіді виділити в тексті заголовки, підзаголовки, визначення, тези, значущі смислові блоки, ілюструвати основні положення.

Графічне оформлення (виділення шрифтом, кольором заголовків, основних понять). Використовуйте графічні інструменти, щоб зробити матеріал ще більш наочним та легким для сприйняття. Оформлюйте текст і заголовки різних слайдів в одному стилі протягом всієї презентації, тобто використовуйте той самий колір і шрифт для заголовків, однаковий шрифт для основного тексту презентації. Не слід виділяти текст жирним шрифтом, курсивом або кольоровим текстом занадто часто. Цитати і примітки можна виділяти іншим шрифтом чи кольором, але їх не повинно бути занадто багато. Розмір шрифту слід обирати в залежності від типу шрифту. При цьому розмір шрифту для заголовка слайда не повинен бути меншим за 24, а краще від 28 і вище. Розмір шрифту для основного тексту - від 18 до 24. Менш важливий матеріал (доповнення та примітки) можна оформити шрифтом розміром від 16 до 20. Слайд повинен містити не більше, ніж 100 слів.

Ілюстрації для наочності. Треба пам'ятати, що презентація повинна бути наочною, в цьому сенсі зображення значно підвищують наочність і покращують сприйняття змісту. Як вже було визначено у попередньому пункті, засоби наочності слід використовувати з почуттям міри.

Головне - це зміст презентації, виразна мова і гарне викладення матеріалу. Ефективна презентація сприяє кращому розумінню доповіді спікера і запам'ятовуванню основних тез, допомагає встановлювати і утримувати контакт з аудиторією, направляти і концентрувати увагу слухачів.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ІНТЕРНЕТ ДЖЕРЕЛАМИ

В березні 2020 року весь світ був вимушений перейти на дистанційну та онлайн форми навчання. У зв'язку з цим підвищується актуальність використання інтернет ресурсів та платформ при вивченні та відпрацюванні матеріалу. Наступними рекомендаціями можна керуватися також при виконанні самостійної роботи з курсу «Культурологія». Перш за все пропонуємо використовувати електронні додатки та програми, які було створено спеціально для розвитку певних здібностей та компетенцій, а саме:

- Спеціальні телевізійні програми освітнього телебачення, ресурси, які пропонують відео контент культурологічного напрямку (наприклад «YouTube»).
- Спеціальні ресурси, створені викладачами-культурологами. Але слід зауважити, що дані ресурси мають платний контент. Та загалом для користування студентами безкоштовного контенту, як правило, вистачає.
- Електронні підручники, курси лекцій, словники, тестові завдання та багато іншого.

Тож при виборі конкретної версії подібних програм рекомендуємо порадитись з викладачем. Слід зазначити, що всі перераховані електронні засоби, незважаючи на їх бурхливий розвиток, все ще не можуть задовольнити потреби у системному навчанні, отже можуть розглядатись лише як засоби допомоги студенту (відпрацювання набутих знань, самовдосконалювання та самопізнання).

ТЕМАТИКА ТА ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Культурологія як наука і навчальна дисципліна. 1. Культурологія як наука в системі гуманітарного знання. 2. Культура: визначення поняття, функції, структура. 3. Культурний простір. 4. Форми та різновиди культур. 5. Культура та цивілізація: співвідношення понять.	6
2	Тема 2. Основні теорії та напрями культурології. 1. Еволюціонізм як парадигма вивчення культури. 2. Принципи семіотичного аналізу культури. 3. Культурна антропологія Е. Б. Тайлора. 4. Динаміка культури у А. Д. Тойнбі. 5. Східні та західні типи культур. 6. Вплив масової культури на духовні цінності.	6
3	Тема 3. Мистецтво як феномен духовної культури. 1. Поняття «духовна культура» та її взаємозв'язок з мистецтвом. 2. Основні функції мистецтва у духовній культурі. 3. Приклади впливу мистецтва на формування світогляду людини. 4. Музика та література у духовному житті суспільства. 5. Роль театру як форми мистецтва у духовній культурі різних народів.	6
4	Тема 4. Форми існування прадавніх культур. 1. Особливості міфологічної свідомості. 2. Міфологія і релігія Давнього Єгипту. 3. Історико-культурний шлях буддизму. 4. Специфіка індійської культури. 6. Конфуціанство та його роль у традиційній культурі Китаю. 7. Буддизм і індуїзм в Індії: особливості взаємовідносин.	6
5	Тема 5. Антична культура. 1. Роль античної культури в розвитку сучасної культури. 2. Міфологія Давньої Греції. Пантеон богів. 3. Філософська спадщина Стародавньої Греції. 4. Архітектура та скульптура Стародавньої Греції. 5. Театральне мистецтво Стародавньої Греції. 6. Греція та Рим: загальне та особливе. 7. Римське право та ораторське мистецтво Давнього Риму. 8. Архітектура Давнього Риму як вираз світогляду.	8

	9. Зародження християнства в культурі Стародавнього Риму. Християнські символи.	
6	Тема 6. Культура Середніх віків та епохи Ренесансу. 1. Християнство- світоглядна основа візантійської культури. 2. Особливості розвитку візантійської культури. 3. Основні риси духовної культури середньовіччя. 4. Середньовікова музика та театр. 5. Народна культура. Карнавал, сміхова культура. 6. Відродження: загальна характеристика. 7. Принципи гуманізму та антропоцентризму. 8. Реформація в культурі Європи.	8
7	Тема 7. Культура Нового часу. 1. Цілі та ідеали європейського Просвітництва. 2. Ідея прогресу та її роль в європейській культурі Нового часу. 3. Видатні діячі епохи Нового часу. 4. Література і театр епохи Просвітництва. 5. Проблема культури в класичній німецькій філософії. 6. Основні домінанти культури індустріального суспільства XIX століття. 7. Класицизм, бароко, романтизм, реалізм: загальна характеристика стилів.	8
8	Тема 8. Культура XX – початку XXI століть. 1. Вплив модернізму та постмодернізму на культуру. 2. Пліуралізація та децентралізація світоглядів. 3. Авангардні та експериментальні рухи в культурі XX століття: футуризм, сюрреалізм, кубізм та інші. 4. Реалізм в мистецтві XX століття: 5. Значення кінематографа у сучасній культурі. 6. Поява цифрової культури та нових медіа. 7. Глобалізація та її вплив на культуру.	8
9	Тема 9. Українська культура: генеза та етапи розвитку. 1. Витоки української культури: вплив язичницьких та християнських традицій. 2. Київська Русь: духовна та матеріальна культура. 3. Українська культура періоду Галицько-Волинського князівства. 4. Козацька доба: культурний розквіт. 5. Культура українських земель у складі Російської та Австро-Угорської імперій. 6. Українське національне відродження XIX століття. 7. Українська культура в умовах глобалізації.	6
	Всього	62

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Термін «Культурологія» для позначення особливої дисципліни, що вивчає культуру як «самостійну впорядкованість феноменів», запропонував використовувати...

1. Автор книги «Первісна культура» Е. Тайлор
2. Лауреат Нобелівської премії В. Освальд на початку XX ст.
3. Американський антрополог Л. Уайт у 1960 р.

2. Кому належить таке визначення культури: «Культура – це створена людиною «друга природа»:

1. К. Марксу
2. Г. Гегелю
3. Й. Канту

3. До структури культурології не входять:

1. Історія мистецтв та естетика
2. Історія культурологічних учень і прикладна культурологія
3. Історична культурологія та культурна антропологія
4. Культурна антропологія і соціологія культури

4. Культура включає в себе:

1. Єдність матеріального і духовного чинника
2. Матеріальний чинник
3. Природний чинник
4. Духовний чинник

5. Напрямок культурології, що вивчає мови культури:

1. Прикладна культурологія
2. Історія культурологічних учень
3. Соціологія культури
4. Семіотика

6. Як називається науковий напрям, орієнтований на філософське осягнення культури:

1. Історія культури
2. Ідеологія культури
3. Філософія культури

7. Як називають науку, що вивчає побут і культуру стародавніх народів за збереженими пам'ятками:

1. Антропологія
2. Археологія
3. Археографія

8. Процеси, породжувані людьми під час їхньої спільної життєдіяльності, вивчає:

1. Психологія культури
2. Соціологія культури
3. Культурна семантика

9. Розгляд культури як сукупності вищих духовних цінностей, найкращих творінь людини характерний для _____ визначення:

1. Адаптаційного
2. Семіотичного
3. Аксіологічного
4. Антропологічного

10. Феноменологія культури – це:

1. Сутність і внутрішні визначальні підстави культури
2. Проблеми генезису, динаміки, типології культури
3. Опис і систематизація окремих культурних форм
4. Проблеми культурних кодів і комунікацій

11. Хто з перелічених нижче вчених обстоює концепцію культурно-історичних типів і локальних цивілізацій:

1. Е.Тейлор, Ф. Боас, К. Леві-Строс
2. К. Маркс, Ф. Енгельс
3. М. Данилевський, О. Шпенглер, А. Тойнбі

12. Назвіть представників еволюційної школи в історії світової культури:

1. К. Леві-Строс, Ж. Лакан, М. Фуко
2. Е. Тайлор, Л. Морган, Г. Спенсер
3. Л. Карсавін, П. Сувчинський, А. Радкліфф-Браун

13. Згідно з О. Шпенглером, цикл кожної культури вкладається в один і той самий часовий інтервал. Він містить у собі чотири періоди, назвіть їх:

1. Зародження, розквіт, старіння, смерть
2. Смерть, зародження, розквіт, старіння
3. Дитинство, отрочество, юність, смерть

14. Як називається метод дослідження культури, який дає змогу зрозуміти питання її розвитку:

1. Генетичний
2. Компаративний
3. Аксіологічний

15. Запишіть у хронологічній послідовності форми етнічних спільнот, що існували в історії:

1. Рід, плем'я, народність, нація
2. Нація, рід, народність, плем'я
3. Плем'я, народність, нація, рід
4. Народність, плем'я, рід, нація

16. На ранніх стадіях культурогенез визначався:

1. Необхідністю пристосування до мінливих умов існування
2. Біологічна програма, характерна для предків людини
3. Прагненням людини до творчості
4. Волею первісного колективу

17. Зачатки релігійних уявлень з'явилися...

1. У неандертальців
2. З виникненням людини сучасного виду
3. З початком антропогенезу
4. У перших світових цивілізаціях (Стародавній Єгипет, Стародавня Месопотамія)

18. Яке поняття вживається для позначення особливостей первісної культури, а також злитості, що характеризує нерозвинений первісний стан:

Варіанти відповіді:

1. Примітивізм
2. Символізм
3. Синкретизм

19. Найдавніші зразки скульптури носять узагальнену назву:

1. Палеолітичні Венери
2. Мегаліти
3. Атланти

20. Одним із найбільш значущих місць, де збереглися розписи художників палеоліту, є:

1. Печера Альтамір
2. Печера Ласко
3. Печера Ла-Пасьєга

21. Яку епоху у формуванні культури називають революцією, пов'язаною з початком розвитку скотарства та землеробства:

1. Палеоліт
2. Мезоліт
3. Неоліт

22. Назвіть ученого, який виділив вісім великих культур: єгипетська, антична, індійська, вавилонська, китайська, арабська, мексиканська, західна:

1. А. Тойнбі
2. О. Шпенглер
3. П. Сорокін

23. Що таке міфологія? Знайдіть правильне визначення:

1. Творчість первісних людей, присвячена навколишній природі
2. Фантастичне відображення дійсності, що виникає в результаті одушевлення природи та всього світу в первісній свідомості
3. Віра в існування духів

24. Який тип культури відрізняє злитість природного і надприродного начал:

1. Матеріалістичний
2. Ідеалістичний
3. Міфологічний

25. Що таке артефакт?

1. Річ, створена людиною
2. Природа, що оточує людину
3. Біосфера

26. Яке поняття передається у визначенні стереотипного способу поведінки, який відтворюється в певному суспільстві чи соціальній групі та є звичним для їхніх членів:

1. Звичай
2. Традиція
3. Обряд

27. Назвіть ранню форму релігії, сутність якої полягає в поклонінні будь-якій тварині або рослині та у вірі у своє

походження від них:

1. Анімізм
2. Фетишизм
3. Тотемізм

28. Як називається обряд посвячення, через який проходять усі члени племені, що являє собою комплекс релігійних церемоній і фізичних випробувань:

1. Адаптація
2. Ініціація
3. Конфірмація

29. Назвіть перші архітектурні споруди з каменю, що з'явилися наприкінці неоліту:

1. Дольмени
2. Зіккурати
3. Піраміди

30. Який тип писемності характерний для первісного суспільства:

1. Піктографічне письмо
2. Ієрогліфічне письмо
3. Лінійне письмо

31. Особливості давньосхідних культур:

1. Стійкість
2. Шанування знань
3. Відданість традиціям
4. Втрата зв'язку з природою

32. Визначте витоки «реалістичного портретного феномена» у скульптурі Стародавнього Єгипту:

1. Вимога портретної подібності з боку панівної еліти
2. Релігійні погляди, пов'язані з вірою в загробне життя і наявність у людини двійника
3. Бажання скульптора передати прийдешнім поколінням портрети своїх сучасників

33. Кому з перерахованих нижче богів створювали знамениті фіванські храми в давньоєгипетських містах – Карнаку і Луксорі:

Варіанти відповіді:

1. Амону
2. Гору

3. Ісіді

34. Фараон-реформатор, який здійснив першу в історії Стародавнього Єгипту спробу запровадження єдинобожжя:

1. Рамсес II
2. Аменхотеп IV
3. Тутанхамон

35. Для якої культури найбільш важливою рисою є заупокійний культ:

1. Єгипетської
2. Грецької
3. Індійської

36. Як називається один із найдавніших зводів законів, що дійшли до наших днів?

1. Закони Ману
2. Закони Хаммурапі
3. Закони Дракона

37. Еволюція цивілізації дає змогу виділити в ній дві основні стадії. Які?

1. Аграрно-традиційну та індустріальну
2. Каменю і заліза
3. Привласнювальну та виробничу

38. Деякі вчені пропонують розділити всі цивілізації на два типи: одна з них - оголошується характерною для Західної Європи, а друга - для східних країн:

1. Західна і Східна
2. Техногенна і Психогенна
3. Давня й Нова

39. Держава, яку прийнято вважати місцем виникнення найдавнішої писемності:

1. Стародавній Рим
2. Шумер
3. Дворіччя

40. Згідно з К. Ясперсом, до спектра п'яти «осьових культур» входять:

1. Китай, Індія, Персія, Палестина, Греція
2. Індія, Китай, Італія, Греція, Македонія
3. Греція, Персія, Палестина, Італія, Індія

41. У перекладі з грецької слово «архайка» означає:

1. Стародавній
2. Первісний
3. Примітивний
4. Архетип

42. Штучно створена літературна форма однієї з найдавніших мов – санскрит був розроблений у:

1. Стародавній Месопотамії
2. Стародавній Індії
3. Палестині
4. Стародавньому Єгипті

43. Перша літературна пам'ятка Стародавньої Індії, в якій зібрані гімни, молитви, описи жертвоприношень:

1. «Упанішади»
2. «Тіпітака»
3. «Веди»
4. «Махабхарата»
5. «Бхагавадгіта»

44. У Стародавній Месопотамії (Межиріччя) храмові споруди носили назву:

1. Зіккурати
2. Пагода
3. Базиліка

45. Одне із семи чудес світу, що існувало на території Месопотамії:

1. Висячі сади Семіраміди
2. Мавзолей
3. Колос родоський
4. Маяк

46. Сангіт - це форма театральної вистави:

1. У Стародавній Індії
2. У Стародавньому Китаї
3. У Стародавньому Римі

47. Культова давньокитайська будівля називається:

1. Пагода
2. Зіккурат

3. Базиліка

48. Яким терміном давньогрецький філософ Платон позначив ідеал виховання у греків, поєднання шляхетності, багатства, фізичних і духовних здібностей:

1. Канон
2. Катарсис
3. Калокагатія

49. Особливість давньогрецької культури, що полягає в прагненні до змагальності в різних сферах культури, укладена в понятті:

1. Агоністика
2. Пайдейя
3. Мімезис

50. Що означає грецький термін «пайдея»:

1. Освіта, навчання, просвіта
2. Місто-держава
3. Громада

51. Що характерно в поглядах на культуру в Античності:

1. Космоцентризм
2. Теоцентризм
3. Антропоцентризм

52. Канонічність як специфічна риса, що характеризує художню культуру, найбільшою мірою притаманна культурі:

1. Стародавнього Єгипту
2. Стародавньої Індії
3. Античності

53. У класичному грецькому мистецтві «центром тяжіння», мірою всіх речей стає:

1. Архітектура
2. Скульптура
3. Досконала людина

54. Давньогрецька культура досягає найвищого розквіту:

1. У крито-мікенський період
2. У гомерівський період
3. У класичний період
4. В архаїчний період

55. Витоки трагедії в хорових дифірамбах на честь:

1. Бога вина і родючості Діоніса
2. Громовержця Зевса
3. Бога мистецтв Аполлона

56. Як стародавні греки називали святкову урочисту промову, що стала в античній поезії жанром, а в XVIII ст. - вихвалянням, літературним або ораторським прийомом:

1. Гімн
2. Панегірик
3. Алілуя

57. Хто з перерахованих імен був давньогрецьким скульптором:

1. Есхіл
2. Фідій
3. Еврипід

58. Для грецького храму характерно:

1. Нагромадження архітектурних мас
2. Розкішна пишність
3. Простота і ясність пропорцій

59. У грецькій скульптурі VIII-V ст. до н.е. з'являються фігури могутніх оголених юнаків і дівчат в ошатному одязі, з таємничими посмішками на обличчях. Як називалися:

1. Аріадна і Діоніс
2. Кора і курос
3. Аполлон і Артеміда

60. Які стародавні племена, що населяли Апеннінський півострів, які створили свою цивілізацію, справили величезний вплив на римську культуру:

1. Вандали
2. Етруски
3. Варвари
4. Греки

61. Як називали площу в Стародавньому Римі, на якій проходили народні збори, влаштовували ярмарки та здійснювали суд:

1. Агора
2. Атріум

3. Патіо
4. Форум

62. На якому пагорбі виникло місто Рим:

1. Авентин
2. Квірінал
3. Палатин
4. Капітолій

63. Хто із засновників Риму і його перший цар був вихований вовчицею:

1. Помпій
2. Ромул
3. Тарквіній
4. Ганімед

64. Яку назву отримав «храм усіх богів», що був побудований за часів імператора Адріана:

1. Колізей
2. Форум
3. Пантеон
4. Одеон

65. Імператором, у період правління якого християнство стало однією з офіційних релігій Стародавнього Риму, був:

1. Октавіан Август
2. Костянтин
3. Нерон

66. Форма держави, яка не існувала в римській культурі:

1. Монархія
2. Імперія
3. Республіка
4. Демократія

67. «Іслам» у перекладі з арабської означає:

1. Покірність
2. Незалежність
3. Релігія
4. Божественність
5. Справедливість

68. Культура Візантії являла собою:

1. Синтез античних традицій і християнства
2. Синтез індуїстської, даоської
3. Синтез іудейської та античної традицій

69. Мальовниче зображення Бога або святого, що є предметом релігійного поклоніння:

1. Портрет
2. Парсуна
3. Абрис
4. Ікона

70. Найвідоміший храм Візантії:

1. Церква Успіння в Нікеї
2. Храм Святої Софії в Константинополі
3. Церква Сан-Вітале

71. Карнавальна культура притаманна епосі:

1. Античності
2. Середньовіччя
3. Відродження
4. Нового часу
5. Просвітництва

72. Мистецтво Середньовіччя пройняте духом:

1. Символіки
2. Науки
3. Міфології

73. Що характерно в поглядах на культуру в Середньовіччі:

1. Космоцентризм
2. Теоцентризм
3. Антропоцентризм

74. У якому столітті стався розкол (схизма), унаслідок якого католицька і православна церква стали незалежними:

1. IX ст.
2. X в.
3. XI ст.
4. XII ст.

75. Перший університет у Європі з'явився в:

1. Парижі
2. Лондоні
3. Болоньї
4. Римі
5. Берліні

76. В архітектурі Романський стиль домінував:

1. X-XII століттях
2. XIII-XIV століттях
3. XIV-XI століттях

77. Назвіть країну – батьківщину готики:

1. Франція
2. Італія
3. Данія

78. Провідним архітектурним типом готичного стилю є:

1. Міський собор
2. Житловий будинок
3. Монастирська церква
4. Лицарський замок
5. Королівський палац

79. Автор фрески періоду Проторенесансу «Поцілунок Юди»:

1. Джотто
2. Мазаччо
3. П'єро де ла Франческа

80. Культурна епоха, в яку природа перетворилася на простий об'єкт людського знання, - це:

1. Відродження
2. Античність
3. Архаїка
4. Середньовіччя

81. Письменником, який вважається предтечою культури Відродження, є:

1. Вільям Шекспір
2. Данте
3. Мігель де Сервантес

82. Термін «Відродження» ввів в обіг:

1. Джорджо Вазарі
2. Вільям Шекспір
3. Люсьєн Февр
4. Франческа Петрарка
5. Мішель Монтень

83. Як називалася «столиця» італійського Відродження:

1. Рим
2. Неаполь
3. Флоренція

84. Риси культури епохи Відродження:

1. Формування основних видів релігійних уявлень: тотемізму, анімізму, фетишизму, магії
2. Людина - не стільки творіння, скільки творець, подібний до Бога, центральна сила світобудови, здатна перетворити все суще на гармонію вищого порядку
3. Традиціоналізм, канонічність, віра в авторитети, чудеса
4. Дидактизм, учительство, енциклопедичність знання в релігійному сенсі

85. Співвіднесіть періоди епохи Відродження та їхніх представників:

1) Проторенесанс 2) Раннє Відродження 3) Високе Відродження 4) Пізнє Відродження:

1. Донателло
2. Тиціан
3. Ф. Петрарка
4. Р. Санті

86. Установіть послідовність появи творів в епоху Відродження:

- 1) «Давид» Донателло
- 2) «Даная» Тиціан
- 3) «Декамерон» Боккаччо
- 4) «Джоконда» Л. да Вінчі

87. Відмінність північного Відродження від італійського Відродження:

1. Продовження готичних традицій
2. Продовження античних традицій
3. Відродження романських традицій

88. Назвіть один із великих напрямів у християнстві, що оформився під час Реформації в XVI столітті:

1. Протестантизм

2. Католицизм
3. Баптизм

89. Книгодрукування було винайдено:

1. Л. да Вінчі
2. І. Гуттенбергом
3. М. Буонаротті
4. Дж. Бруно
5. І. Ньютоном

90. Біблію німецькою мовою переклав:

1. Мартін Лютер
2. Жан Кальвін
3. Томас Мюнцер
4. Томас Мор

91. Ренесанс. Реформації, Просвітництво сприяли формуванню культури:

1. Первісного суспільства
2. Постіндустріального типу
3. Ранньогородських цивілізацій
4. Нової епохи

92. Видатним представником французького Просвітництва є:

1. Гюго
2. Спіноза
3. Фуке
4. Вольтер

93. Раціоналізм, європоцентризм, прискорення прогресу – характерні риси культури:

1. Нової епохи
2. Ранньоміських цивілізацій
3. Первісного суспільства
4. Постіндустріального типу

94. Що характерно в поглядах на культуру в Новий час:

1. Космоцентризм
2. Теоцентризм
3. Антропоцентризм

95. Співвідносьть види мистецтва та їхніх представників: 1) література 2) музика 3) живопис 4) філософія 5) драматургія:

1. Глюк
2. Гойя
3. Корнель
4. Гете
5. Руссо

96. Класицизм - це напрям, який склався:

1. У німецькій культурі
2. В англійській культурі
3. У французькій культурі

97. Художній стиль, що сформувався у Франції в 2-ій половині XVIII століття і відображав смаки двору Людовика XV та аристократії, - це:

1. Бароко
2. Рококо
3. Класицизм

98. «Енциклопедія, або Тлумачний словник наук, мистецтв і ремесл» була створена під керівництвом:

1. Д. Дідро
2. Ж.-Ж. Руссо
3. В. Мірабо

99. Мислитель, який не є представником Просвітництва:

1. Ф. М. А. Вольтер;
2. Ж.-Ж. Руссо;
3. Ф. Ніцше;
4. Д. Дідро.

100. Філософське вчення, яке стверджує, що Бог і природа тотожні та становлять єдине ціле:

1. Клерикалізм
2. Пантеїзм
3. Тотемізм
4. Атеїзм

101. Напрямок у живописі кін. XIX - поч. XX ст., представники якого прагнули найприродніше закарбувати реальний світ у його рухливості та мінливості, передати свої швидкоплинні враження:

1. Експресіонізм
2. Сюрреалізм
3. Імпресіонізм
4. Футуризм
5. Авангардизм

102. Ідейно-художній напрям у європейському мистецтві рубежу XIX-XX ст., що використовує як виражальні засоби різноманітні символи та алегорії – це:

1. Символізм
2. Реалізм
3. Романтизм

103. До представників постімпресіонізму зазвичай відносять:

1. Сезанна, Ван Гога і Гогена
2. Корнеля, Расіна, Мольєра
3. Леонардо да Вінчі, Рафаеля і Мікеланджело

104. Назвіть різновид культури, що свідомо орієнтує свої матеріальні та духовні цінності на «усередненого споживача»:

1. Споживча культура
2. Масова культура
3. Популярна культура

105. Напрямок у французькому мистецтві початку XX століття, що абсолютизує яскраві колірні поєднання, площинність і динамічність малюнка – це:

1. Імпресіонізм
2. Фовізм
3. Сюрреалізм

106. Час формування авангарду, як сукупності художніх течій, що протистоять реалізму – це:

1. Початок XX століття
2. Середина XX століття
3. Середина XIX століття

107. Основоположник вчення про культурні архетипи як колективне несвідоме:

1. Сократ
2. З. Фрейд

3. К. Юнг

108. Постмодернізм як напрям сучасної культури й культурології сформувався:

1. Наприкінці XIX ст.
2. 70-80-ті рр. XX ст.
3. початку XX ст.
4. початку XXI ст.

109. Визнаними художніми методами постмодернізму є:

1. Заперечення іронії
2. Замкнуті концептуальні побудови
3. Заперечення колажу
4. Компіляція та цитування культурних зразків

110. Постмодерн як сучасна культурна ситуація:

1. Шукає шляхи до подолання розриву між елітарною та масовою культурою
2. Протиставляє традиції та новаторство
3. Веде до зростання ролі системного начала

111. У культурно-естетичному плані постмодернізм виступає як послідовник:

1. Романтизму
2. Класицизму
3. Імпресіонізму
4. Авангардизму

112. Співвіднесіть літературно-мистецькі напрями з їхніми представниками: 1) С. Далі 2) П. Пікассо 3) К. Малевич

1. Кубізм
2. Сюрреалізм
3. Супрематизм

113. Культура, що базується на письмовій традиції, професійній літературі, мистецтві, відкрита для зовнішніх впливів, але зберігає при цьому етнічну самобутність, називається:

1. Національною
2. Масовою
3. Споживчої
4. Популярної

114. Складноструктурована цілісність, що містить у собі світогляд, світосприйняття і світовідчуття:

1. Менталітет
2. Ідеологія
3. Картина світу

115. Функцією культури, що визначає єдність соціальних спільнот на основі спільних поглядів, переконань, цінностей є:

1. Пристосування особистості до навколишнього середовища
2. Міжпоколінна трансляція досвіду
3. Інтегративна
4. Пізнавальна

116. В умовах глобалізації виникає загроза масової інволюції, що означає:

1. Негайне задоволення будь-яких соціальних потреб особистості
2. Повну рівність людей
3. Забуття власних інтересів заради інтересів суспільства
4. Розвоплощення людської особистості

117. Сфера взаємодії природи і суспільства, у межах якої розумна людська діяльність стає визначальним чинником розвитку – це:

1. Соціосфера
2. Ноосфера
3. Техносфера
4. Біосфера

118. Добровільне поєднання індивідів на засадах любові до Бога та один до одного визначається терміном

1. Державність
2. Релігійність
3. Соборність
4. Духовність

119. Онтологія культури – це:

Варіанти відповіді:

1. Емпіричний опис культури
2. Порівняльний аналіз культури
3. Способи поведінки в різних соціокультурних ситуаціях
4. Фундаментальні принципи та концепція буття культури

120. Сьогодні багато вчених говорять про «культурний апокаліпсис» XXI ст., основною причиною якого називають:

1. Масову деградацію людського генофонду в умовах екологічних лих
2. Втрату людьми системного характеру своїх ціннісних орієнтацій унаслідок зростання соціальних та інформаційних навантажень на психіку
3. Погіршення системи освіти, медичного обслуговування
4. Вичерпаність «освітньої» картини світу

Специфікація тесту

1. Мета тесту: перевірка залишкових знань студентів
2. Кількість завдань у тесті – 120.
- 3 Тип завдань:
 - закриті (завдання з вибором однієї відповіді);
 - на відповідність.
4. Число варіантів тесту – 1.
5. Вага кожного завдання – 1.
6. Рекомендується застосовувати тест по закінченню вивчення курсу «Культурологія».
7. Для оцінювання рівня та якості підготовки студентів, показаних на тестуванні, застосовується рейтингова система оцінювання. Максимальна кількість балів - 120:
 - оцінка «відмінно» виставляється, якщо набрано не менше 85% від максимально можливого;
 - «добре» - не менше 75%;
 - «задовільно» - не менше 53%;
 - «незадовільно» - менше 53%.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою
		Екзамен
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	
64-73	D	Задовільно
60-63	E	
35-59	Fx	незадовільно
1-34	F	

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Культурологія як навчальна дисципліна.
2. Культура: визначення поняття, походження терміну «культура» та його багатозначність.
3. Типи та види культури.
4. Основні функції культури.
5. Основні культурологічні школи та теорії
6. Співвідношення культури і цивілізації.
7. Типологія культури: Схід – Захід.
8. Духовна та матеріальна культура.
9. Аполлонійська та діонісійська засади європейської культури.
10. Цінності та смисли в культурі.
11. Функції мистецтва в духовній культурі.
12. Антропо- та соціокультурогенез первісності.
13. Первісна культура: загальна характеристика, історичні етапи розвитку.
14. Міф як явище культури.
15. Міфомодель слов'янського світу.
16. Ранні форми релігійних вірувань: анімізм, тотемізм, фетишизм, магія.
17. Особливості первісного мистецтва.
18. Ритуал та його значення в первісному мистецтві.
19. Первісне мистецтво: наскельний живопис, орнамент, палеолітичні Венери.
20. Мегалітичні споруди первісної культури.
21. Культура Месопотамії (Межиріччя) та її особливості.
22. Основні культурні досягнення цивілізації Месопотамії.
23. Періодизація історії стародавнього Єгипту.
24. Релігійно-міфологічний світогляд стародавнього Єгипту.
25. Культ та його роль у художній культурі стародавнього Єгипту.
26. Стародавнє єгипетське мистецтво - живопис, скульптура та архітектура.
27. Ведична культура Стародавньої Індії.
28. Релігійні течії у духовній культурі Стародавньої Індії.
29. Архітектура, живопис та скульптура Стародавньої Індії.
30. Мистецтво та наука Стародавнього Китаю.
31. Філософсько-релігійні системи культури Стародавнього Китаю.
32. Культурно-історичні періоди Стародавньої Греції.

33. Міф та його роль у світогляді давніх греків.
34. Скульптура і архітектура Давньої Греції.
35. Давньогрецький театр та література.
36. Філософська система Давньої Греції.
37. Культура еллінізму.
38. Основні періоди давньоримської культури: царський період, Римської республіки, епоха Римської імперії.
39. Римське право та ораторське мистецтво Давнього Риму.
40. Архітектура Давнього Риму як вираз світогляду. Римський скульптурний портрет.
41. Формування християнства в епоху пізньої Античності.
42. Скіфська та сарматська культура.
43. Візантія: виникнення та історично-культурні етапи розвитку.
44. Політично-соціальний устрій Візантії, імператор як центральна фігура держави.
45. Храмове мистецтво та іконопис в культурі Візантії.
46. Теоцентризм середньовічної християнської культури.
47. Характерні риси Середньовічної культури.
48. Прийняття християнства в Київській Русі та його значення для розвитку культури.
49. Середньовічна театральна та музична культура Західної Європи.
50. Шкільна та університетська освіта у культурі Середніх віків.
51. Середньовічна архітектура Західної Європи: романський і готичний стилі.
52. Лицарсько-християнська культура епохи Середньовіччя.
53. Народна традиція в Середньовічній культурі.
54. Культура Галицько-Волинського князівства.
55. Поняття про гуманізм і ренесансний антропоцентризм: етичний та естетичний ідеал людини Ренесансу.
56. Італійські митці культури Відродження.
57. Характерні риси Північного Відродження.
58. Ренесансні риси в українській культурі.
59. Реформація і Контрреформація, їх вплив на культуру Європи.
60. Культура Просвітництва: визначення поняття, головні критерії епохи.
61. Розвиток освіти та наукових знань в Україні. Книгодрукування.
62. Особливості української художньої культури козацької доби.
63. Наука як культурних феномен XVII-XVIII ст.

64. Бароко як художня система культури Нового часу.
65. Літературний процес в культурі бароко.
66. Барочні художники Мікеланджело, Караваджо, Рембрандт.
67. Основні жанри інструментальної музики в культурі бароко, перехід від напіврелігійної ораторії до світської опери.
68. Класицизм, його теоретичні засади та їх втілення в художні практики: театральне мистецтво, живопис, архітектура.
69. Особливості мистецтва рококо.
70. Українське бароко, його своєрідність.
71. Видатні українські діячі культури доби Просвітництва.
72. Романтизм – ідейний і художній напрям у культурі першої половини XIX ст.
73. Романтизм в літературі, музиці, образотворчому мистецтві XIX ст.
74. Криза реалізму в європейській літературі та мистецтві XIX ст.
75. Ампір (стиль архітектури і мистецтва) в Наполеонівську добу у культурі Франції.
76. Романтизм в українській літературі (кінець XVIII-поч. XIX ст.).
77. Українська культура XIX ст. та український театр, музика, архітектура та живопис.
78. Імпресіоністичне світобачення та постімпресіонізм в культурі.
79. Символізм у європейській філософії, літературі й художній культурі на межі XIX –XX ст.
80. Модернізм, авангардне мислення та новітні напрями в художній культурі XX ст.
81. Український мистецький авангард XX ст.
82. Масова культура як феномен другої половини XX ст.
83. Кінематограф у культурі XX ст.
84. Сутність і специфіка культури постмодерну.
85. Трактатування постмодерністської течії у працях А. Тойнбі «Осягнення історії» та Ч. Дженкса «Мова постмодерністської архітектури».
86. Особливості постіндустріальної культури.
87. Медіа-культура та її вплив на розвиток сучасної культури.
88. Культурна глобалізація та національні культури.
89. Основні напрями сучасної візуальної культури.
90. Сучасна світова культура: стан, тенденції, проблеми.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Абрамович С. Д. Культурологія: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 352 с.
2. Багацький В. В., Кормич Л. І. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ століття.: навч. посібник. К.: Кондор, 2004. 304 с.
3. Баканурський А. Культурологія. К., 2004.
4. Бокань В., Польовий Л. Історія культури України. К.: МАУП, 2001.
5. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник. 3-тє видання. К., 2010.
6. Левчук Л. Т., Гриценко В. С. Історія світової культури. К., 2003.
7. Клапчук С. М., Остафійчук В. Ф. Історія української та зарубіжної культури. К., 2000.
8. Культурологія. Навчальний посібник / За редакцією Т.Б. Гриценко. К., 2009.
9. Культурологія: теорія та історія культури. Навчальний посібник. Видання 3-тє / За ред. І.І.Тюрменко. К., 2010.
10. Культурологія. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 392 с.
11. Культурологія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації / Борінштейн Є.Р. та ін.; за заг. ред. В. М. Пічі. Львів: Магнолія плюс», 2003. 238 с.
12. Культурологія: Підручник. Одеса: Університете Ушинського, 2023. 433 с.
13. Лобас В. Українська і зарубіжна культура. К.: МАУП, 2000.
14. Меднікова Г. Українська і зарубіжна культура ХХ століття. К., 2002.
15. Основи культурології: Навч. посіб. / За ред. Л.О. Сандюк та Н.В. Щубелки. К.: Центр учбової літератури, 2012. 400 с.
16. Пальм Н. Д. Культурологія. Навчальний посібник / Н.Д. Пальм, Т.Є. Гетало, Д.Ю. Михайличенко, Ю.І. Потоцька. Харків, 2008.
17. Подоляк Н. Г. Історія середніх віків: Підручник. К.: Генеза, 2004. 287 с.
18. Подольська Є. А., Лихвар В. Д., Погорілий Д. Є. Кредитно-модульний курс культурології. Навчальний посібник. К., 2006.
19. Татарнікова А. А. Алілуйна парадигма європейської культури і музики (від готики до сучасності): монографія. Одеса: Астропринт, 2020. 344 с.
20. Хоменко В. Я. Українська і світова культура: Підручник. К.: Україна, 2003. 336 с.

21. Шейко В. М. Історія художньої культури. Середньовіччя. Відродження6 підручник. Харків, 2021. 189 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРС

1. <http://ellib.org.ua/books/files/culture/kult/index.html> – електронний навчальний посібник з культурології.
2. <http://ellib.org.ua/books/files/culture/ukrinterncul/index.html> – електронний навчальний посібник «Українська та зарубіжна культура» під редакцією М. М. Заковича.
3. http://buklib.net/index.php?option=com_jbook&catid=261 – електронний підручник з релігієзнавства під редакцією В.І. Лубського, С.М. Бурлаки.
4. <http://ellib.org.ua/books/files/culture/kult1/index.html> – конспект лекцій КНЕУ.

РЕЦЕНЗІЯ

на методичні рекомендації Татарнікової А. А.
щодо організації та виконання самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни
«Культурологія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Запропоновані методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Культурологія», яка належить до базових курсів соціально-гуманітарного циклу у закладах вищої освіти України, поглиблюють розуміння цього курсу як системи знань про культуру, формують цілісне уявлення про етапи розвитку людської цивілізації. При цьому цінно, що авторка акцентує увагу на тому, що вивчення дисципліни орієнтоване на інтегративний, синтетичний підхід до розуміння феномену культури, що є актуальним для здобувачів освіти різних спеціальностей, зокрема майбутніх учителів іноземної мови та зарубіжної літератури.

Суттєво, що з огляду на складність і багатогранність курсу «Культурологія», значна увага приділяється організації самостійної роботи студентів, що передбачає не лише знання класичних теорій, а й здатність до творчого аналізу культурних явищ. У цьому контексті запропоновані методичні рекомендації сприяють систематизації, плануванню та регулюванню самостійної роботи студентів, формуючи їхню здатність до самостійного навчання як важливої професійної риси та особистісної якості.

Слід вітати, що методичні рекомендації у межах порівняно невеликого текстового обсягу (37 стор.) ясно і доступно, орієнтуючись на здобувачів першого бакалаврського рівня, акцентують увагу на основних формах самостійної роботи студента, а саме: на виконанні індивідуальних навчально-дослідницьких завдань (у вигляді рефератів, есе та презентацій); завдань для самоконтролю (у вигляді тестових завдань); переліку запитань для тематичного дискурсу, зверненого до понять і категорій, прийнятих у сучасній науці про культуру.

Заслуговує на схвалення те, що структура та зміст методичних рекомендацій узгоджуються з навчальною програмою дисципліни «Культурологія», сприяючи формуванню комплексу універсальних, загальнопрофесійних і спеціальних компетенцій, визначених державними стандартами вищої освіти, у тому числі стандартом спеціальності 035 Філологія, який передбачає ґрунтовну культурологічну підготовку майбутніх учителів іноземної мови та зарубіжної літератури.

З огляду на зазначене вище вважаю, що методичні рекомендації А. А. Татарнікової щодо організації та виконання самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «Культурологія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідають чинним вимогам й можуть бути рекомендовані до друку та використання у навчальному процесі як ефективний інструмент вдосконалення їхньої загальнокультурної та фахової підготовки.

Рецензент, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри зарубіжної літератури

ОНУ імені І.І. Мечникова

Романець В.М.

Підпис Романець В.М.

ні підтвердження

Заст. декана факультету ІТФ, Ткаченко Г.В.

РЕЦЕНЗІЯ

на методичні рекомендації щодо організації та виконання самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «Культурологія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, укладені Татарніковою А. А.

Подані на рецензування методичні рекомендації, є спробою систематизувати найбільш ефективні підходи до організації самостійної роботи студентів у рамках вивчення курсу «Культурологія». Вони орієнтовані на здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що викликає необхідність адаптації навчального матеріалу відповідно їх потреб, інтересів та інтелектуальних можливостей.

Аналіз змісту методичних рекомендацій виявляє їх сильні сторони: рекомендації добре структуровані, що сприяє зручності їх використання студентами; зміст логічно впорядкований і охоплює ключові форми самостійної роботи: виконання рефератів, есе, презентацій, а також завдання для самоконтролю; особливо корисним є перелік питань для тематичних дискусій, який стимулює студентів до критичного мислення та інтерактивного обговорення.

Загалом, запропоновані Татарніковою А. А. методичні рекомендації сприяють розвитку у студентів таких важливих навичок, як самоорганізація, планування навчального часу та системний підхід до вирішення завдань. Це відповідає сучасним вимогам до професійної підготовки фахівців, що базується на принципах автономного навчання. Рекомендовані форми самостійної роботи є різноплановими (реферати, есе, презентації, варіативні завдання, творчі проекти), оскільки сприяють впровадженню сучасних інтерактивних методів, застосуванню цифрових інструментів, що є слушним.

Враховуючи вищесказане, вважаю, що методичні рекомендації щодо організації та виконання самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «Культурологія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, розроблені доктором мистецтвознавства Татарніковою А. А., є доцільними для вдосконалення їхньої загальнокультурної і професійної підготовки, через що можуть бути рекомендовані до опублікування й використання в сучасному освітньому процесі.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри гуманітарних дисциплін
Дунайського інституту Національного університету
«Одеська морська академія»

Лігнис засвідчує

В.Я. Желясков
В.Я. Желясков